

Hjortebeiterregistreringer i Møre og Romsdal

Gunn Randi Fossland

Landbruk Nordvest

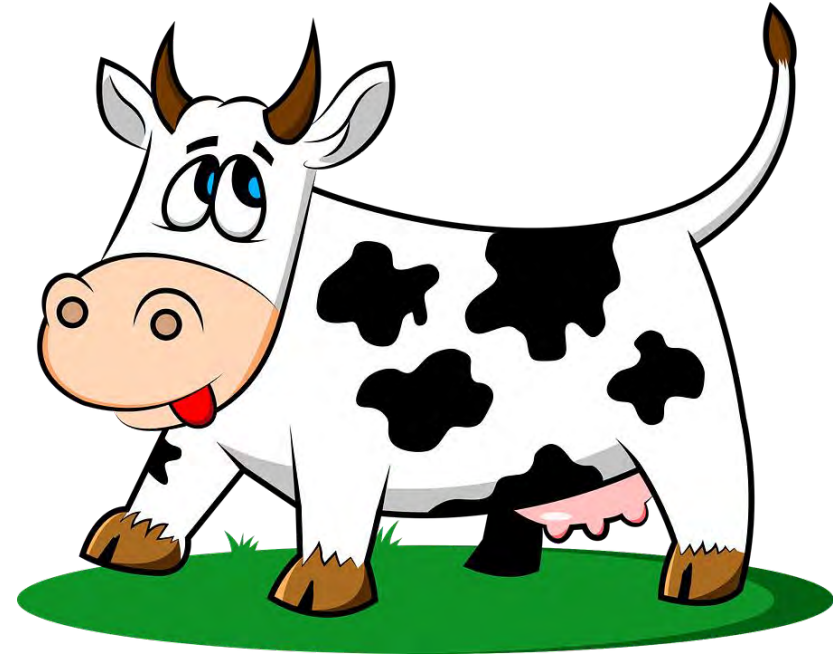
Hvorfor?

- Utsagn fra flere gardbrukere i Møre og Romsdal:
- «*Hjorten er den største utfordringa for landbruket i Møre og Romsdal. Den har større betydning enn landbruksoppgjøret!*»

Bakgrunn for fylkesprosjektet

- Store beiteskader
- Fortvilte gardbrukere
- Mangel på fôr/avling til egne husdyr
- Bruksutbygging vanskelig
- Lokale konflikter: Jegerinteresser – aktive gardbrukere
- Krav om lokal dokumentasjon av beiteskader (fra forvaltninga lokalt)

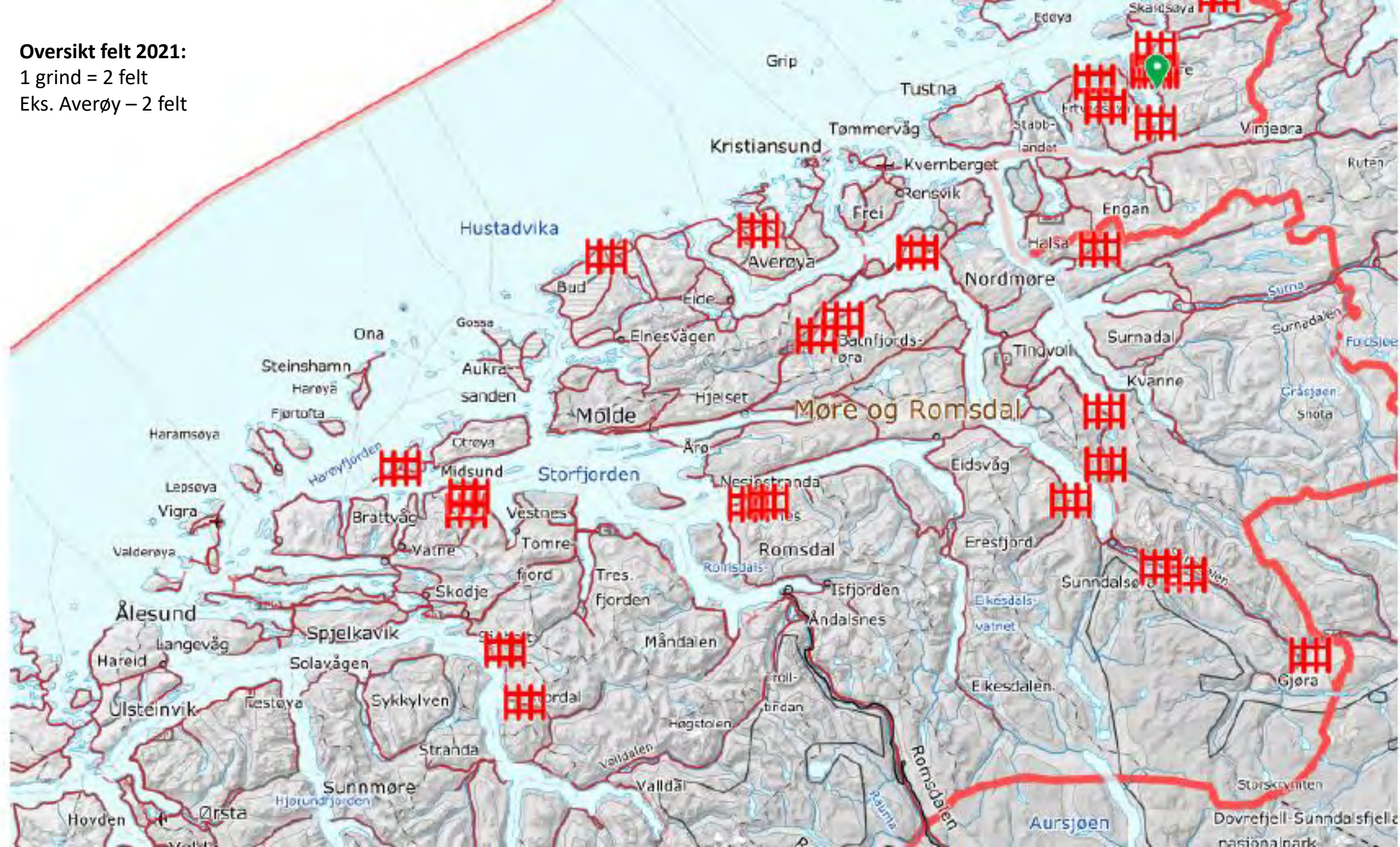
Gjennomføring av beiterregistreringer

- I utgangspunktet 30 beiterregistreringsfelt hos 15 feltverter:
- 15 felt i gjenlegg og 15 felt i eldre eng
- Dette ble utvida (lokalt) i to kommuner (Aure og Sunndal)
- Landbruk Nordvest registrerer avlinga i forkant av gardbrukers høsting utafor grindene og innafor hvor hjorten ikke beiter (høster, veier, tørker, veier) – tørrstoffavling
- Feltvert er ansvarlig for grindene, de skal stå oppe hele året hvis mulig.
- Skal registrere i 3 sesonger (år)
- Finansierte av Statsforvalter i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal fylkeskommune + lokal finansiering av ekstra felt i to kommuner (Aure og Sunndal)

Oversikt felt 2021:

1 grind = 2 felt

Eks. Averøy – 2 felt

Hjortebeiterregistreringer 2019-2021

Felt i Aure kommune. Foto: Gunn R. Fosslund, 22.april 2020

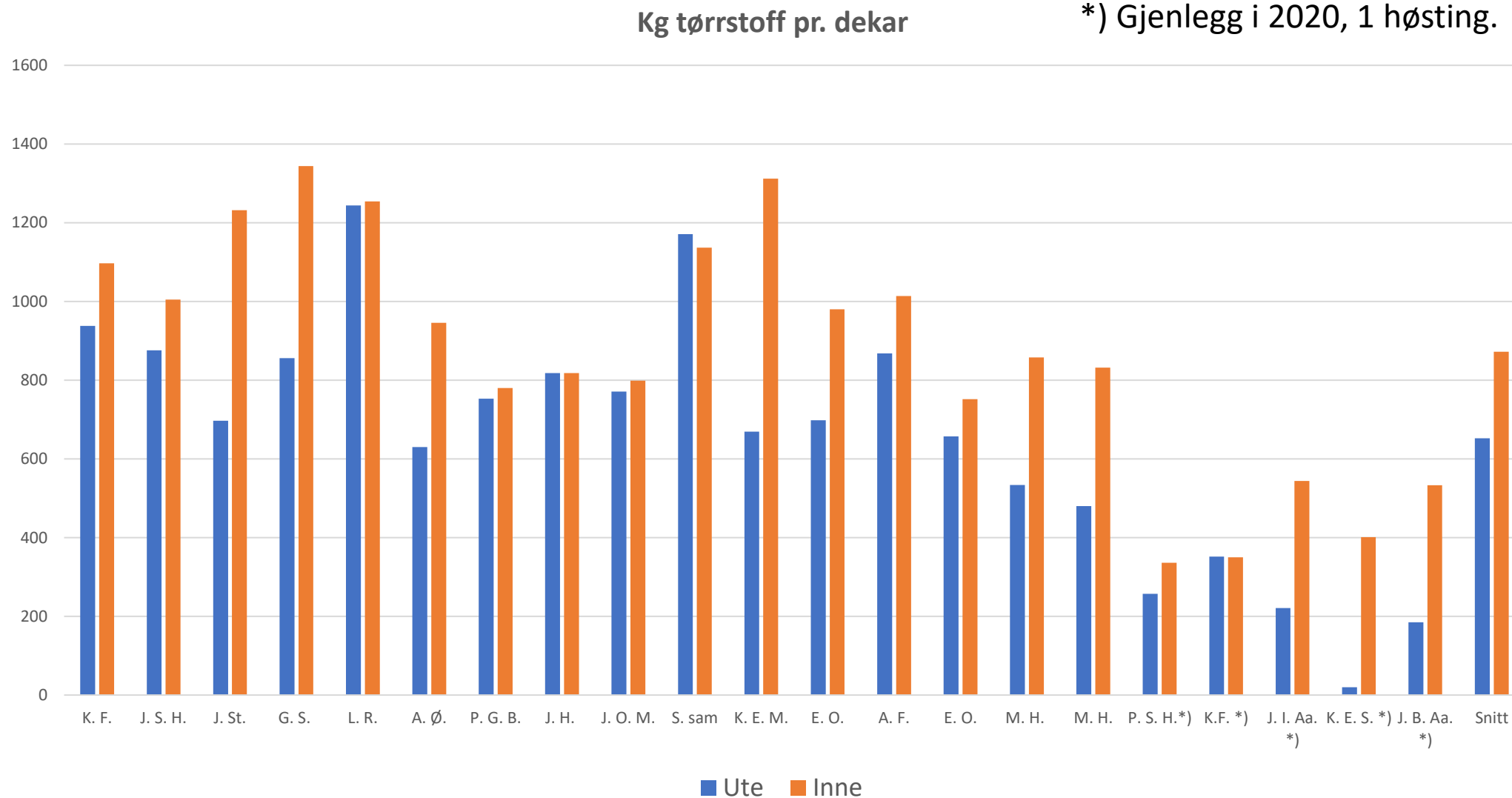
Samme feltet. Foto Knut E. Mæle (gardbruker), 1.juni 2020

Vår - Vikan 6.5.21

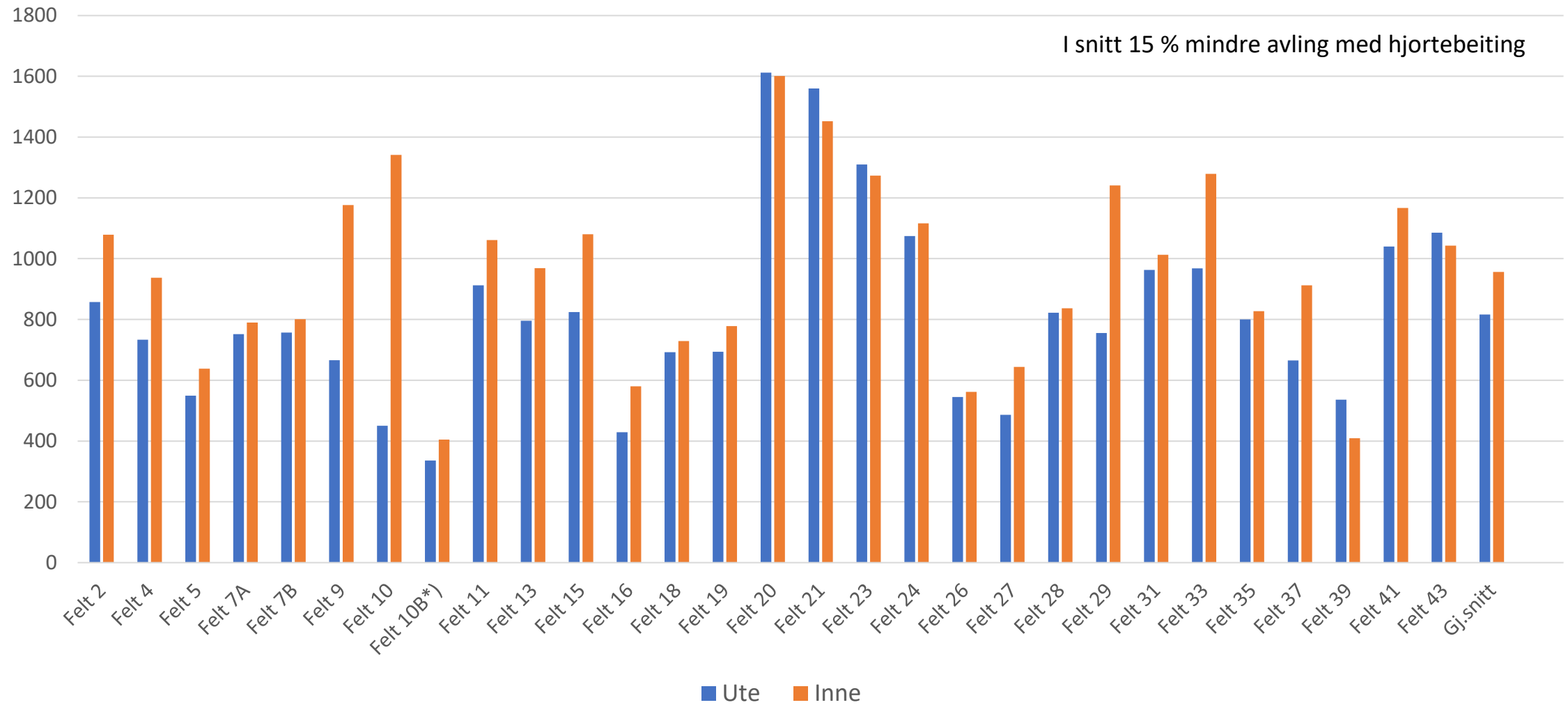
Resultat 2020 – Ung eng

I snitt 25 % mindre avling med
hjortebeiting, lokalt store variasjoner!
*) Gjenlegg i 2020, 1 høsting.

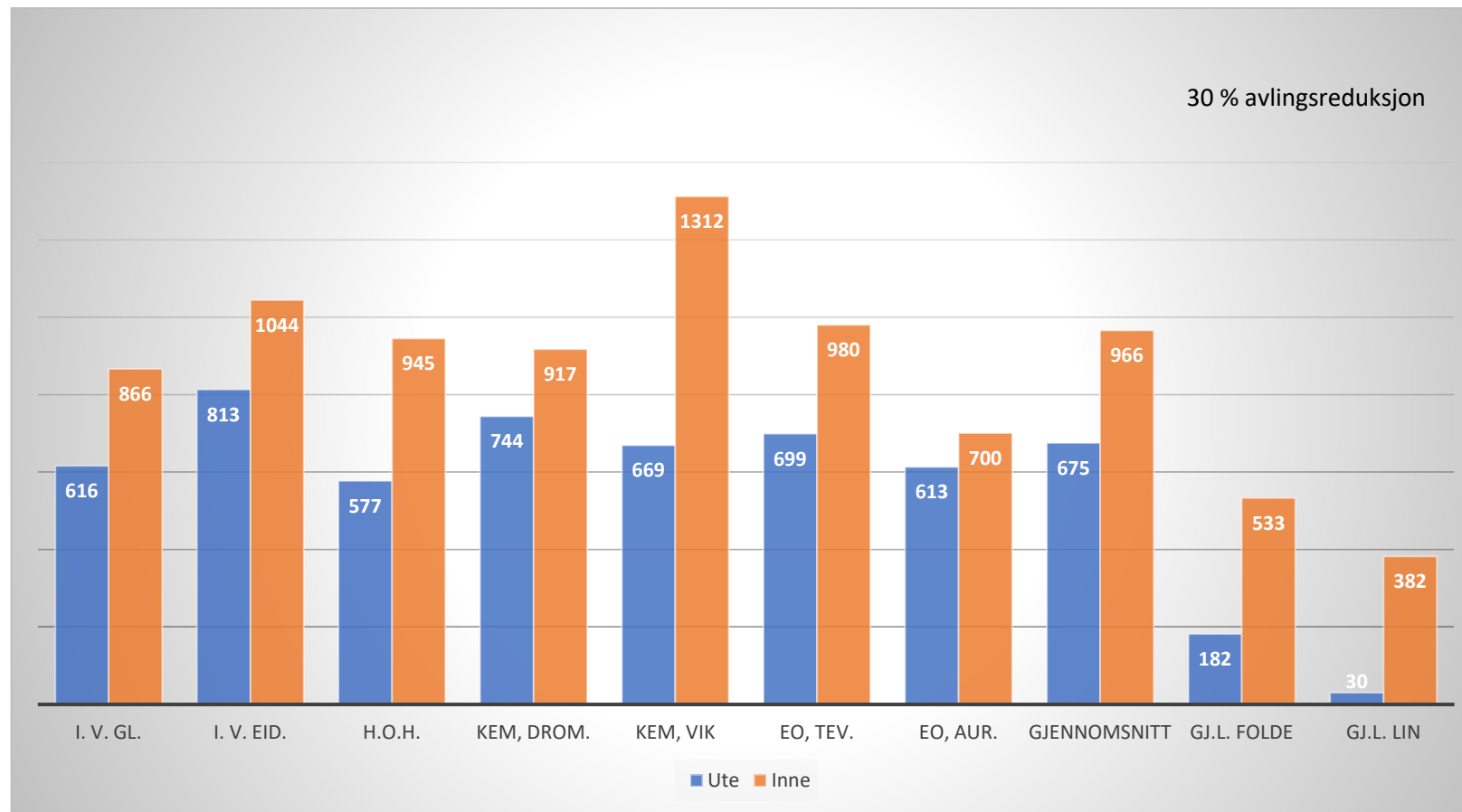

Sum tørrstoff pr daa

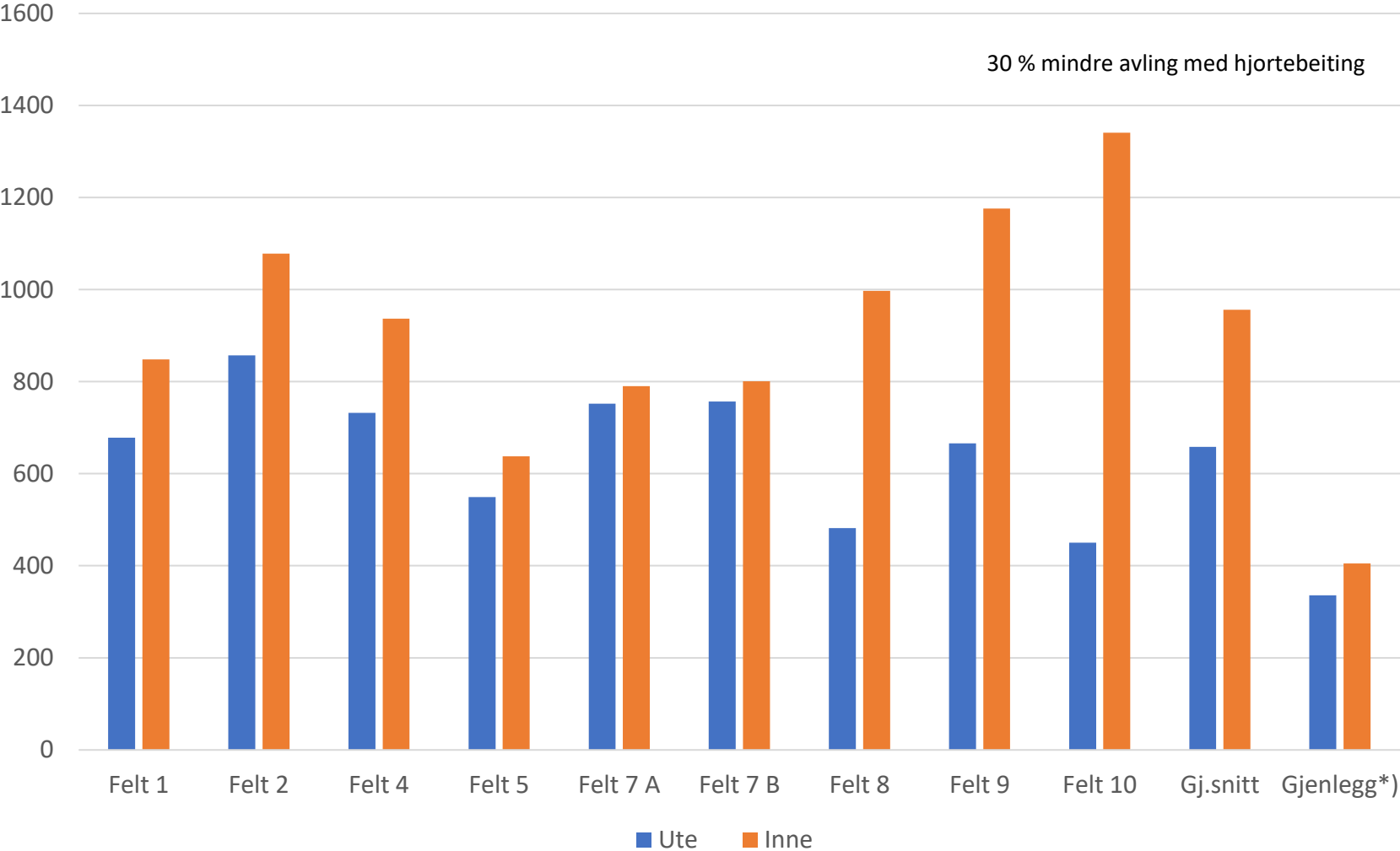
I snitt 15 % mindre avling med hjortebeiting

Hjortefelt Aure – 2020 – Tørrstoffavling

Aure 2021: Total tørrstoffavling, kg/daa

Andel timotei i enga 2021

<u>Behandling</u>	<u>Eldre eng</u>	<u>Yngre eng*)</u>
Beita av hjort:	29,5 %	40 %
Ubeita	37,5 %	54 %
<i>Differanse</i>	8 %	14 %

*) Flere av de yngre felta ble sådd med større andel bladgras (raigras).

Økonomi – lek med tall - 2021

- **Beitefelt**a i Aure hadde ei gjennomsnittsavling på **950 kg** tørrstoff pr. dekar (ung + gammel eng)
- Trekker fra for 10 % svinn: $950 - 95 = 855 \text{ kg tørrstoff}$
- Regner om til FEm (0,86 FEm/kg ts): $855 \times 0,86 = 735 \text{ FEm/daa}$
- Avlingstap i 2021: $30 \% \quad 0,30 \times 735 = 220 \text{ FEm/daa} = 1,3 \text{ rundball pr dekar}$
- Pris pr. FEm: Kr 4,50 v. kjøp av kraftfôr $4,50 \times 220 = 990 \text{ kr/daa}$
- «Tapt mineralgjødning»: Om lag $5 \text{ kg N} \times 40 \text{ kr/kg} = 200 \text{ kr}$

(Priser mars 2022)

Dette er store avlinger og ikke gjennomsnittet for fylket.
1 rundball = ca. 160-170 FEm

Lindås, Aure, 09.06.21

- Ikke alltid store forskjeller ...
- Eidestranda, Aure, 9.6.21
- Sum tørrstoffavling ble likevel 22 % lågere utafor grindene

#AgriDeer: Utover beiteskader: Betydningen av landbruk for hjortebestanden

Bakgrunn:

Den sterke veksten i bestanden av hjort i Norge de siste tiårene har ført til økt omfang av beiteskader på innmark. Likevel har vi lite kunnskap om hvor mye innmarka bidrar til produksjonen av hjort, hva som påvirker bruken av innmark, og hvordan vi kan forutsi skader i ulike landskap.

Mål:

Hovedmålet er å få en bedre forståelse av betydningen av innmark for hjortebestanden som et grunnlag for skadebegrensende tiltak.

WP1 Hjortens bruk av innmark

- GPS-merking
- Effekter av: alder, kjønn, trekk, landskap, bestandstetthet, sesong, klima

WP2 Diett og parasitter

- DNA Metabarcoding
- Hvor mye av dietten kommer fra innmark?
- Bruk av innmark og parasitter

WP3 Effekt av innmark på hjortebestand

- Bestandsmodeller

WP4 Beiteskader på innmark

- Taksering stor skala
- Beitebur på utvalgte skifter

Ansvarlig organisasjon: Universitetet i Oslo, prosjektleder Atle Mysterud

Partnere: Norsk institutt for naturforskning, Norsk institutt for bioøkonomi, Landbruk Nordvest, Miljødirektoratet, Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund

Prosjektperiode: 2021-2024. Finansiert av Norges Forskningsråd